

Roberto Bolaño

(Santiago, Xile, 1953 – Barcelona, 2003)

Escriptor, poeta, contista, novel·lista i articulista. Passa la seva infantesa entre Valparaíso i Viña del Mar, i la seva joventut a Mèxic, on treballa, entre d'altres coses, com a cobrador d'autobusos i maleter en una estació de tren. Allà és on es comença a gestar la seva carrera literària; de fet, Mèxic D.F. i Ciudad Juárez són els escenaris dels seus llibres més famosos, **Los detectives salvajes** i **2666**, respectivament.

Bolaño regressa a Xile l'any 1973, pocs dies abans del Cop d'Estat, amb el propòsit de recolzar el procés de reformes socialistes de Salvador Allende. És detingut i alliberat vuit dies després, experiència en què es basa el conte **Detectives**. Posteriorment, viu a El Salvador i torna de nou a Mèxic, on funda, amb Mario Santiago Papasquiaro, "l'infrarealisme". Aquest moviment poètic aposta per una poesia quotidiana, dissonant amb elements dadaïstes, i pretén trencar amb els poders dominants de la poesia mexicana, boicotejant actes literaris de diferents escriptors, entre els quals destaca Octavio Paz.

A finals dels 70 Bolaño viatja a Europa. L'any 1977 es trasllada a Barcelona on passa la meitat de la seva vida i consolida la seva vocació com a escriptor. Treballa com a veremador, rentaplats, cambrer i vigilant nocturn (en un càmping de Castelldefels), i dedica el seu temps lliure a escriure. L'any 1980 es trasllada a Girona i posteriorment fixa la seva residència a Blanes. Bolaño, ja casat i pare, que majoritàriament escriu poesia, decideix dedicar-se a la narrativa per fer el seu ofici més rendible i poder sustentar la seva família.

L'obra de Bolaño connecta vida i literatura. Els protagonistes de les seves novel·les són escriptors, fracassats o d'èxit, que reflexionen sobre l'escriptura, l'art de la narració i els valors de la lectura. Bolaño "literatilitza" les seves experiències aventureres, laborals i personals, en alguns dels seus contes. Un altre tema freqüent a la seva narrativa és el nazisme, matèria que coneix vastament i que plasma a **La literatura nazi en América**, **Estrella distante** i **El Tercer Reich**.

Gran part de la seva obra es publica al llarg de la dècada dels 90. L'any 1998 rep el reconeixement de la crítica i la fama d'escriptor gràcies a la novel·la **Los detectives salvajes**. A partir d'aquest moment, Bolaño és convidat a entrevistes, conferències i col·laboracions en premsa i revistes.

El 14 de juliol de 2003 Bolaño mor, després de conviure temps amb una greu malaltia. Deixa inconcluses diverses obres. Algunes d'elles seran publicades de forma pòstuma.

Tras la seva mort, l'obra de Bolaño ha estat estudiada en profunditat i ha rebut l'elogi unànim de la crítica literària i acadèmica internacional. És considerat un dels grans autors de les lletres llatinoamericanes posteriors al boom, tot i que no va tenir temps d'arribar a ser un escriptor professional.

Sobre la seva obra

Novel·la

- 📖 **Consejos de un discípulo de Morrison a un fanático de Joyce** * (1984) Premi Àmbito Literario. Novel·la policíaca escrita en col·laboració amb l'escriptor català A.G. Porta. El protagonista és un jove barcelonès enamorat de la literatura, de la vida al límit, d'una noia delinqüent i de la música de Morrison.
- 📖 **La senda de los elefantes** (1984), reeditada l'any 1999 amb el títol **Monsieur Pain**. Pierre Pain, un deixeble de Mesmer, rep l'encàrrec de curar de singlot un home sud-americà pobre abandonat en un hospital de París la primavera de 1938. Però la sospita de Pierre sobre la identitat del malalt i de la intenció d'assassinat, el porten a una aventura a vida o mort, on es posen en joc l'amor, la solitud, la dignitat, la tristesa i el valor de l'ésser humà.
- 📖 **La pista de hielo** * (1993) Novel·la policíaca. Tres versions diferents d'un mateix crim en un poble de la costa espanyola: la d'un escriptor xilè amb múltiples oficis, la d'un poeta mexicà que es guanya la vida com a vigilant nocturn en un càmping, i la d'un emprenedor català amb aspiracions polítiques.
- 📖 **La literatura nazi en América** * (1996) Obra de ficció que recull ressenyes dedicades a la vida i l'obra d'autors inexistents d'una literatura inexistent. Subtil i aterrador. En paraules del propi autor, "una antologia de la literatura *filonazi* produïda a Amèrica entre els anys 1930 i 2010, un context cultural que, a diferència d'Europa, no té consciència de la seva desmesura. Homenatge a la literatura de l'escriptor argentí Jorge Luis Borges.
- 📖 **Estrella distante** (1996) Qui va ser artista i poeta al Xile d'Allende, reapareix després del Cop d'Estat amb el seu veritable rostre, bàrbar, impostor i horrorós. Tema nazisme.
- 📖 **Los detectives salvajes** * (1998) Premi Herralde de Novela (1998) i Premi Rómulo Gallegos (1999) Bolaño es retrata a si mateix a través del seu àlter ego, Arturo Belano, i el seu millor amic a la vida real, el poeta Mario Santiago Papasquiaro, Ulises Lima a la novel·la. Els detectius salvatges segueixen el rastre de Cesàrea Tinajero, la misteriosa escriptora desapareguda a Mèxic tot just acabada la Revolució. La recerca es prorroga de 1976 a 1996. 20 anys a través de múltiples personatges: una fotògraf espanyol, un neonazi bordeline, un torero mexicà que viu al desert, una estudiant francesa lectora de Sade, una prostituta adolescent, un advocat galleg; i llocs: Mèxic, Nicaragua, Estats Units, França, Espanya, Àustria, Israel i Àfrica. Històries d'amors, morts, assassinats, desaparicions, aparicions i fugides turístiques. Un thriller amb matisos poètics i humorístics.
- 📖 **Amuleto** (1999) Auxilio Lacouture, uruguiana, rememora el moment en què s'amagà durant uns quants dies als lavabos de dones de la Facultat de Filosofia i Lletres durant la presa de la universitat per part de la policia mexicana el setembre de 1968. A més a més de descobrir moments de la seva vida, de la història del país i personatges diversos, narra també un crim atroç i llunyà que es desvetllarà en les darreres pàgines.

📖 **Nocturno de Chile *** (2000) Inspirat en el darrer viatge de Bolaño a Xile, l'any 1999. El protagonista és un sacerdot de l'Opus Dei, crític literari i poeta mediocre, que, una nit de febre alta, pensant que es morirà, revisa la seva vida. Entre els seus deliris, tota una sèrie de personatges en situacions extremes i esgarrifoses.

📖 **Amberes** (2002) Un policia perdut entre Castelldefels i Barcelona, una pèl-roja de la que tothom parla però ningú ha vist, un vagabund geperut que viu al bosc, un mar desert, i un assassinat.

📖 **Una novelita lumpen** (2002) La jove protagonista, Bianca, inicia, tras la mort dels seus pares, un "descens als inferns", un viatge entre el neguit i la bogeria, un univers adult d'enganyis i sexe perillós.

📖 **2666 *** Premis Salambó 2004 i Ciutat de Barcelona. Novel·la pòstuma on Bolaño porta a l'extrem la seva capacitat fabuladora. Quatre professors de literatura fascinats per l'obra de l'escriptor alemany Benno von Archimboldi inicien un pelegrinatge cap a Santa Teresa, ciutat on ha estat vist darrerament l'escriptor. Els protagonistes descobreixen que la ciutat ha estat escenari d'horrorsosos i múltiples crims de dones. Santa Teresa és realment Ciudad Juárez (Mèxic). L'escriptor havia pensat en què fos una obra en cinc llibres independents, però es va publicar en una única entrega.

📖 **El Tercer Reich** (2010) Edició pòstuma. La passió de l'Udo Berger són els jocs de guerra, en concret pensar noves estratègies de batalla per al Tercer Reich.

📖 **Los sinsabores del verdadero policía *** (2011) Edició pòstuma. Amalfitano, un professor universitari xilè, exiliat, vidu amb una filla adolescent, és obligat a abandonar Barcelona arrel d'un escàndol. Desencantat políticament, es trasllada a Santa Teresa, on habiten nombroses i fosques històries de dones assassinades.

Contes

📖 **Llamadas telefónicas *** (1997) Premi municipal de Santiago de Xile, Premi Àmbit Literari de Narrativa. Inclou, entre d'altres, els contes *Detectives*, basat en la seva experiència com a detingut del règim, i *Sensini* (Premi Kutxa ciutat de San Sebastián a millor conte en castellà)

📖 **Putas asesinas *** (2001) Inclou els contes *Putas asesinas*, *Últimos atardeceres en la tierra*, *Dentista*, *Buba*, *Carnet de baile*, *Prefiguración de Lalo Cura* i *Fotos*.

📖 **El gaucho insufrible *** (2003) Primera obra pòstuma que reuneix cinc contes (*Jim*, *El gaucho insufrible*, *El policía de las ratas*, *El viaje de Álvaro Rousselot* i *Dos cuentos católicos*) i dues conferències (*Literatura + enfermedad = enfermedad* i *Los mitos de Cthulhu*)

📖 **Diario de bar *** (2006) Edició pòstuma, adjunta a la reedició de *Consejos de un discípulo de Morrison a un fanático de Joyce*.

📖 **El secreto del mal** (2007) Edició pòstuma.

Poesia

📖 **Los perros románticos** (1994) Recull de poemes escrits a Espanya entre 1977 i 1990. Premis Literaris Ciudad de Irún i Kutxa Ciudad de San Sebastián.

📖 **La universidad desconocida *** (2007) Edició pòstuma. [P 834B Bol]

[Considerar també poesia en antologies i revistes literàries]

Assaig, articles i entrevistes

📖 **Manifiesto infrarrealista: las fracturas de la realidad** (1977) Publicació pòstuma a Revista Granta, núm. 13, Mèxic.

📖 **Entre paréntesis *** (2004) Llibre pòstum que recull les publicacions de l'autor entre 1998 i 2003, articles i columnes per al "Diari de Girona" i el diari xilè "Las Últimas noticias", ressenyes, conferències, discursos i entrevistes. [N 834B Bol]

📖 **Bolaño por sí mismo** (2011) Entrevistes escollides.

Biografia

📖 **Autobiografía** (1986) Manuscrit. Bolaño té 33 anys i s'acaba de traslladar a Blanes. Dibuixa postals de la seva infantesa, la separació dels seus pares, la detenció a Xile, i passa revista a les curioses feines que ha tingut (cobrador d'autobusos, maleter en una estació de tren o vigilant d'un càmping)

Altres sobre Bolaño

📖 **Bolaño salvaje *** (2008) Inclou la pel·lícula *Bolaño cercano*, amb testimonis de la família i amics de l'escriptor [834B.3(Bol)Bol]

📖 **Jornadas homenaje Roberto Bolaño: 1953 – 2003 *** Primer Simpòsium Internacional: [Universidad Pompeu Fabra. Càtedra Unesco de Cultura Iberoamericana, 20, 21 i 22 d' octubre] [834B.3(Bol)Jor]

* Títols incorporats al fons de la biblioteca. En cas que el document estigui prestat es pot reservar; i si la biblioteca no el té en el seu fons es pot sol·licitar per préstec interbibliotecari a altres biblioteques de la xarxa (aquest servei té estipulat un preu públic)

Exposició ARXIU BOLAÑO, 1977 – 2003

del 5 de març al 30 de juny al CCCB

Presentació de material literari inèdit: manuscrits, mecanoscrits, llibretes, cartes, fotografies, revistes, biblioteca personal, etc.

